

SZŐLŐBEN.

Havi folyóirat szőlősgazdák számára.

Megjelenik minden hó 28-án

Előfizetési díj. Egész évre 4 kor.

Felkészítette a szerkesztő és kiadó-tulajdonos

CSEMOR KÁLMÁN

Első magyar borbizományi és értékesítési részvény-társaság

Ez a czime azon részvénytársaságnak, melynek megalakulása a magas kormány pártfogása és erkölcsi támogatása mellett Bpsten czéloztatik.

Czélja ezen társaságnak mint a kibocsájtott felhivásban foglaltatik: Budafokon, a főváros közvetlen közelében, nagyszabásu pinczehelyiségeket beszerezni, s kizárólagosan hazai, eredeti, tiszta borokat bizományba venni, azokat szerény díj mellett beraktározni; reájuk mérsékelt kamatláb mellett előlegeket adni; — végül pedig a beraktározott borokat értékesíteni, illetőleg szintén mérsékelt eladási jutalék mellett a tulajdonosok egyetértésével eladni.

A társaság 30 évre alapittatik egy millió korona alaptőkével, — melyre nézve 10 ezer darab 100 korona értékű részvény kerül kibocsátásra.

Ezen részvények előjegyzésére van felhiva a nagyközönség.

Aláírási ivec Budapestten VIII. kerület Kerepesi-út 5. sz. alatt dr. Kelemen S. ügyész úrnál beszerezhetők; és bővebb felvilágosítás is ott szerezhető.

A tsrsaság élén jó nevek vannak u. m. Gróf Zichy Jenő, Lits Gyula, Altstok Félix, Dietzl Viktor, Lantos Nap. János és dr. Kelemen Jakab.

Ezek szerint egy új nagy borértékesítő társulat van keletkezöben. Most már az a kérdés: lehet-e reményt füzni ezen intézmény létesítése — és fenállásához? és ezen intézmény

fenállásából, mely előnyök hárulnak a szőlősgazda közönségre?

Merészség kell ahhoz, hogy egy ilyen nagyszabásúnak ígérkező kezdeményezésről nézetet mondjunk.

De hát emberi véges ésszel, az eddig szerzett tapasztalatokon okulva, lehet valamit következtetni.

Évtizeddel ezelőtt alakult az Országos pincze-egylet mely a kormány nagyobb mérvű támogatása mellett évek óta működik. Működése azonban a szőlész nagy közönséget érintetlenül hagyta, és pedig minden nagy kecsegtető remények mellett azért, mivel a szőlész közönség benne számadását nem találta meg.

A nagy közönségből kevesen vették igénybe; és az a kevés sem dicsekedett hangosan az ott elért eredmények felett. Ennek oka abban volt keresendő, mivel a szövetkezet kevés forgalmat csinált, és így a beküldött borok sokáig kerültek értékesítés alá.

Országos szempontokból a szövetkezet fenállása előnyös volt; mivel külföldön a magyar bor jószágairól és tisztaságairól meggyőződött akkor is midőn a magyar borok nagy részben pinczében termettek.

A szövetkezet tehát áldásos missziót teljesített; csak az volt kár, hogy a forgalom aránylag kicsi volt.

Az alakulás alatt levő részvénytársaság azt célozza, hogy a bortermelők borait beraktározza és úgy értékesíti.

Nem mondjuk, hogy nem érzelt. — Nem mondjuk, hogy a nagyobb uradalmak egyike-másika — ahol a bor mellékes gazdasági ág — beraktározza borait. De abban kételkedünk, hogy a vidéki szőlész közönség borát beraktározás végett Budafokra vigye. — És így ennek folyományaként alig hisszük, hogy ugyanez a közönség, amelyik borát be nem raktározza: részvényeket írjon alá.

Készséggel elhiszük, hogy a szükséges 10 ezer részvény eladatik; hát mi ez Bpsten, ott ahol oly rendkívül sok és vagyonos ember létezik!?

Hogy megalakul azt is hisszük, mivel a kormány anyági támogatása is kilátásba van helyezve. Ilyen körülmények között a segély a részvény értékét emeli; hát hogy is ne alakulna meg? . .

Azt is készséggel elfogadjuk, hogy a valódi tiszta borok értékét emeli, és hogy így a szőlészet borászat érdekében történik az alakulás.

Üdvözöljük is, sok szerencsét kívánunk hozzá! De mi vidéki szőlőbirtokosok csak egy esetben lehetünk részvényesei, és egy esetben hisszük, hogy reánk is jótékony hatással lesz.

A részvények aláírására való felhívás nem beszél egyéb-
ről, mint amint fönnebb: czélja alatt elmondottunk. S így nem vagyunk azon helyzetben, hogy a szabályzatot ösmer-
hetnők.

Ez az egy szó azonban, hogy a borokat beraktározza, bizományba veszi, azt érteti velünk, hogy a beküldött borokat elfogadja felügyeli és eladja.

Nohát erre a szőlész közönség nem igen vállalkozik; mert őszintén mondva: *szeme előtt szereti borát látni.*

Hiszen a bizományos üzletek más gazdasági tárgyaknál sincsenek meghonosodva, annál kevésbé honositható meg a bornál a bizományba való küldés.

A magyar szőlősgazdának vérebé van az, hogyha borát a pinczéből kiviszik: *hát vegyék is meg fizessék is ki.* Így volt ez mindig, ettől eltérni elszokni nem tud.

Lehetne azonban a társaságnak egy közvetítőt kitalálni és életbe léptetni.

Ez abból állana, hogy egy kialkudott árban megvenné a szőlész borát, s azt bizonyos részben kifizetné, és egy részével az árnak adós maradna addig: míg a bort értékesitené.

A nyereségből azután az illető mint részvényes részesülne.

Avagy az eladott bor árának különbözőzeti többlete a tu-

lajdonos javára esnék, melyből persze a kezelési és egyéb díj levonatnék.

Igy talán tehetne a vidéken nagy és közép szőlőbirtokosokat az eszmének megnyerni; és lehetne az üzlet virágzóvá tenni.

Mert a gazda azon reményben, hogy a jobb értékesítésnél a többlet az ő javára esik: szívesen adná borát olcsóbb de meghatározott árban kezelés alá.

Azon körülményért pedig, hogy bora ott kezelve jobb árt érhet el: mérsékeltebb árért egyezne ki.

A részvénytársaság nem vesztené semmit. Mert a kialakított árat a bor minden esetben kell hogy megérje.

Igy be lehetne vinni a szőlészeket; — de hogy bizományba adja: a mi nézetünk szerint nem igen megy bele. Hanem akkor inkább helyi szövetkezetet alakít. Ez esetben pénze is van, s a borokat helyben maguk kezelik.

A p e r o n o s z p ó r a.

Midőn hazánkban a peronoszpóra föllépett, a községek a védekezés tekintetében szabályrendeletet alkottak; így akarták a szőlész közönséget a védekezésre kényszeríteni.

A kiindulás jóakarattól, kötelesség hű teljesítéséből származott; de már akkor kimondottuk, hogy ez annyit ér, mint a körösi szentelt víz. Mert hogy valaki jélete fejlesztésére szabályrendelet útján kellessék és lehessen szorítani: az utolsó, és célhoz nem vezető okoskodás. Már akkor kimondottuk, hogy a peronoszpóra jejtékeny károkat tesz, és ha ez ellen a permetezés megvéd: akkor népszerűvé fog válni, s általánossá lesz a védekezés.

Az eredmény nekünk adott igazat. Bár a szabályrendeletek büntetés terhe alatt rendelték el a permetezést: azért kezdetben reá sem hederitettek; de kevés községben is lett annak a büntető része érvényesítve.

Itt van előttünk az előpélda. Minden évben elrendelik a gyümölcsfáknak a hernyóktól való tisztítását; de bizon annak édes kevés fogamatja van.

Aki szorgalmas gazda és szükségesnek látja a védekezést, hát megteszi; de bizon legnagyobbbrészt ha teszi is, felületesen eszközli. Azért, mert a gyümölcsfa termése a gazdára nem életkérdés.

De a szőlő termése megélhetési tehát életkérdés, s mivel bebizonyult, hogy a peronoszpóra teljesen megsemmisíti nemcsak ez évi de a jövő évi termést is; és be van bizonyítva, hogy a rézgáliczczal való permetezés a peronoszpórat teljesen kiöli, és a termést megmenti: mint bebizonyított hathatós szer általánosan elterjedt; s manapság alig van de nincs is gazda, aki a permetezést ne alkalmazza.

Tehát a védekezés általános lett, és a rendes munkáltatások közé fel van véve.

Egészen itt van az ideje, hogy ennek a védekezésnek minden legkisebb részével megösmérkedjünk.

Azt tudjuk, hogy a rézgálicz és mészkverék a védekezési eszköz.

Elő van írva, hogy az első védekezéshez 1°, a későbbiekhez 2°/o rézgálicz és mészsodát kell.

Elő van írva, hogy háromszor kell permetezni.

Ezen sablonszerű eljárásokat éppen ahhoz hasonlítom, mint a permetezés elrendelése érdekében alkotott szabályrendeletet. Annak sem nolt értelme; ennek s forsriftnak előírásának sincs sokkal több.

Én ezen eljárás tarthatatlanságát kívánom jelen cikkemmel beigazolni.

A permetezést akkor kell eszközölni, mikor arra szükség van. Tehát ezen feltétel az első permetezés határidejét már megsemmisíti; s a háromszori permetezésből egyet elvon.

A szaktudósok azt tanácsolják, hogy az első permetezést május hóban eszközöljük. Én az eddig tapasztalataimból kifolyólag ezt nem írom alá.

Nem írom alá azért, mivel május hóban a szőlő hajtásai csak felerészben vannak kifejlődve, s így ha permetezünk: a szőlőtőn levő félig fejlődött hajtásokat lepi el a perma.

A később fejlődő lombzat permetező anyag nélkül nő fel; s így a július hóban eszközzendő permetezést feltétlenül szükségessé teszi. Míg ha a permetezés június hó végén vagy július elején történik: az összes hajtások egyszerre egy permetezéssel lesznek meghintve.

Azon körülmény, hogy június hóban legtöbb az eső, azt is maga után vonja, hogy a sok eső az első permetezésben nyert anyagot a levelekről lemossa, mielőtt az szolgálatot teljesíthetett volna.

Nem teljesíthetett szolgálatot azért, mert például ez évben június hóban leginkább éjen át oly hűvös idők voltak, hogy a peronoszpóra gombái életre nem kelhettek; káros működésüket meg nem kezdhették s poraikat nem hinthették széjjel.

Tehát ha nem volt peronoszpóra: micsoda védekezést teljesített az a permetezés, mely virágzás előtt eszközöltetett? — Semmit, épen semmit! Legföllebb vele a kiadásokat szaporították, s a kevésbé szakavatottaknak adott megnyugvást.

De meg azt sem szabad elfeledni, hogy a korán elétörő levelek simák finomabbak, s így csak későbbben vastagodnak s duzzadnak meg. Melyek folytán a levél felületén a bordázat és erezet között mélyedések történnek.

Azt a permetet, amely a sima lapokra esik: a víz könnyen le-

mossa; — de azt, mely e levél felületének mélyedései közé esik: legtöbbször egész szüretig megtartja, s így tartós védelmet nyújt.

Az ítélet kimondását a ezikket olvasó gazdára bizom. S kérdem: hűvös időjárás volt-e? június hóban különösen az éjszakákön át? s fejlődött-e a peronoszpóra az ő vidéken, — vagy más szóval: látott-e szőlőjében addig peronoszpórát, míg az éjszakák fel nem melegedek?

Ha a hűvös június havában látta már a peronoszpóra káros határát: ne adjon semmit e czikkemre, de fogadja el azt, hogy már májusban kell permetezni. Ha pedig azt tapasztalta amit én: akkor fogadja el az én elvemet.

A mi vidékünkön a június hó váltakozó ugyan, de különösen az éjszakák hűvösek voltak. Csakis június hó 29-én éjjel volt az első meleg.

És én egész június hóban, daczára hogy rendkívül nagy figyelemmel kísértem: peronoszpóra kártékonyságát nem tapasztaltam.

Június hó 15--16-án melegebb idő lévén: a jaquez levelein észleltem imitt-amott egy-két babszem nagyságu kisárgulást; ez a peronoszpóra jele volt, mely azonban a reá következő hűvös éjszakán át megsemmisült.

Június hó 29-én éjjel az idő melegre fordult, s én vinczelléremeit figyelmeztettem, hogy 48 óra alatt a peronoszpóra jelentkezni fog, így a permetezést legtöbb szőlőmben azonnal eszközöltük. És csakugyan igazam lett; mert július 2-án a jaquez leveleken a peronoszpóra jelentkezett.

Ezzel ismételten igazolva látom azon állításomat, hogy addig nincs peronoszpóra: míg az éjszakák hűvösek; s így addig a védekezés felesleges pénzkidobás.

Magam is nagy meresszégnek tartom ezen állításomat szentben az összes szakcikkekkel és szakkönyvekkel; de megmaradok mellette mindaddig, míg az ellenkezőt nem tapasztalom.

Az olvasó gondolkozzék a júniusi időjárás és a peronoszpóra föllépése fölött, s beigazolvva látja azt, hogyha jelentkezett is a peronoszpóra: ez csak június hó utolsó, vagy július hó első napjaiban történhetett.

A június hó végén föllépett peronoszpóra sem terjed tovább azért, mivel a bekövetkezett roppant szárazság a spórákat kiölte.

Tehát ha azt tudjuk, hogy a peronoszpóra bizonyos hőfok mellett életre; azt is kell tudni, hogy a rendkívüli szárazság a gombákat kiöli.

Ha száraz idő van, és reggel nincs harmat: akkor a peronoszpóra kártékonysága nem tapasztalható.

A július hó 1-én fellépett peronoszpóra, a jaquez tábláin daczára hogy nem permeteztem, nem haladt tovább. Ezzel nem ezt akarom mondani, miszerint ez bátoritson bárkit arra, hogy a védekezést ne eszközölje.

Tehát én az első permetezést akkor eszközöltem, midőn az idő melegre változott. Az idén június 29. és 30-án kezdetem meg.

Ekkor már a szőlő másodszor volt felkötve és megtisztítva, s így

a permetezést úgy eszközöltem, miszerint remélem, hogy a második permetezés elmaradhat.

Elmaradhat, mert azon levélzet, mely a tőkét éltetni és a szőlőfürtöket megérlelni képes: *mind megvan*. — Ezek pedig mind megvannak permetezve.

A tőkén később elétörő hajtásokat úgy is el kell távolítani, tehát azokat permetezni nincs szükség.

A megejtett permetezésnél arra rendkívül nagy súlyt fektettem, hogy a tőke minden lombozata permetet kapjon.

A permetezéshez is ügyesség kell. Némelyek azt hiszik, eieg ha az ember a puttont a hátára veszi, és a szivattyúval a tőke levélzetét bepíngálja.

El-elnézém, mily bárdolatlan permetezés történik némely szőlőtáblán. A leveleken csurog végig az oldat; s úgy ki van píngálva mint a falusi bubos.

Hát tisztelt vinczellér ur azt hiszed, hogy így van ez jó? Ohó komám! Hiszen ezzel a piktor mesterséggel egyenes kárt tettél.

Kárt tettél először, mivel a perme-anyagot pocsékolád el; — kárt tettél továbbá, mivel a levelek felszínét bemeszeltéd, s így levelet az ő működésében megbénítottad.

Tudvalevőleg a levél felületén apró szájacskák vannak, melylyel a levegőből a szénenyt a tőke fel veszi, s a feles nedvet kileheli.

Ha a levél felületén levő szájacskákat, inésszel betapasztod: mivel lélezkik a tőke?

A permetezőknek nagy hibája, hogy a géppel mint a krisztirrel járnak el. Neki szögezik a lombozatnak egész közvetlenül, azután úgy lövik vele az ártatlan tőkét. Ahelyett, hogy a esövet távolról irányítanák a tőkének, és harmatalakban hintenék be lombozatot. A lombozatának úgy kell kinézni, mintna makkal szórtak volna be. Az ilyen permetezés jó és tökéletes.

En a második permetezést csak akkor eszközölöm: ha erre feltétlenül szükségem van. A harmadik permetezésről nálam eszerint szó sem lehet. Es ez csakis valami rendkívüli körülmények között következik be.

Mikor lesz a szőlőtőkén nagy termés.

Mindenki arra törekszik, hogy minél nagyobb szőlőtermést birjon előállítani, s mikor a maga silány termése mellett a más szőlőtökeket dusan megrakva fürtökkel látja, elkeseredik.

Pedig ez az elkeseredés egészen jogtalan. Leszállolva a kedvetlen időjárást avagy elemi csapásokat, a szőlőtő termésének mennyisége a gazdától függ.

Meg kell adni a szőlőtőnek mindazt, amire szüksége van: azután rendes vtszonyok között biztosan lehet várni a jó termést.

Első föltétel az alkalmas talaj és alany vessző. A második a talajnak tápdusasága; ezt követi a szabályos metszés, a szőlőtalaj mély és rendes megmunkálása; és nagy figyelem fordítandó arra, hogy a szőlőfájai és rügyei beérjenek.

Sovány talajban nagyon elvétve lehet jó termés. Mert a sovány talaj gyenge fejlődésű hajtásokat hoz; a gyenge hajtásokon dus termést várni nem lehet.

Egy tekintet a szőlő fejlődésére és tisztába lehetünk azzal; lehet-e a jövő évre bő termésre számítani?

Fő kellék tehát a szőlőknek rendszeres trágyázása. Aki ezt nem teszi: dus termésre nem számíthat, különösen az ojtványoknál; mivel az amerikai alanyok rengeteg sok táperőt fogyasztanak és a talajt, ha nem javítjuk, csakhamar kiélik.

Az erős vesszőkön könnyen lehet egy kissé merészebb metszést is megkísérteni; a gyenge hajtásoknál a magasabb metszés épen olyan, mintha a sovány hitvány erejű lovat megterheljük. Ez sem bírja a terhet, amaz meg nem hoz termést.

A gyenge, satnya vesszőkön levő rügyek is olyanok, mint a vesszők: satnya fejlődésűek; be nem érnek meg nem termékenyülnek. Itt ismét csak arra lyukadunk ki, hogy a trágya az ur a szőlőben.

Ha a szőlő talaj rendszeren kellő mélyen meg nem munkáltatik, és így a lég a talajba be nem juthat, a fejlődés sokat veszít. Annyira sokat tesz a jó mély kapálás, hogy még a kevésbé tápdus talajban is türehető fejlődést állít elő.

Tehát aki szőlőjét rendszeren és mélyen művelteti, saját javát mozditja elő. Aki azt megcsalja: saját jövedelmét lopja meg.

Szükséges, hogy a lég és nap a vesszőket érje, hogy így a vessző és a termő rügyek beérése biztosíttassék. Azért tehát tőkáját a feles lomboktól a jó gazda mindig megszabadítja.

Aki az itt elmondottaknak eleget tesz: nagy termésekre joggal számíthat.

A chasselesek és azok visszaesésének okai.

Általános panasz az, hogy a chasseles szőlőfajok 6-7 év eltelte után visszaesnek. Ezen körülményből kifolyólag többen a chasseles szőlőfajok ültetésével kezdenek felhagyni.

A közönséges chasseles faj alatt kétfélet értünk: feheret és pirosat. Ebből azután származik a rengeteg sok válfaj, melyek keresztezés útján állittatván elő: többé-kevésbé bírnak a chasseles tulajdonságaival.

A fehér és piros chasselesek rendkívül bő termők, és a csemege szőlő szállításra alkalmasak.

Alkalmasak azért, mivel korán érnek, alkalmasak ezért, mert kemény héjuak és így a szállítást kibírják. És alkalmasnak azért, mivel közép nagyságu fürtöket teremnek, melyek a kereskedésben jobban értékesíthetők, mint a nagy vállas fürtű szőlők.

Azért tehát a fehér és piros chasseles fajokat nem szabad a telepítésből kiirtani; mert ezek sokkal biztosabb jövedelmet hoznak, mind a különböző cifra elnevezésű csemegefajok, melyek között soknak bajai vannak.

Ilyen baj az, ha a szőlő virágzásban elhull; baj az, ha a szőlő a termő év után pihen, nem hoz termést.

A fehér és piros chasseles sohasem rug, ha rendesen bánnak el vele sohasem pihen; — és ha értelmesen gondosan kezelik: fája vissza nem esik, állandóan erősen fejlődik.

Nézzük előbb miért esik vissza a chasseles szőlőtőke? Másodszor feleljünk meg arra: miként lehet a visszaesést megakadályozni?

A chasseles szőlőtőke amint a harmadik negyedik évet elérte és jó munkában rendes metszésben részesült: rendkívül buján hajt.

Kihozza először a csapokon hagyott rügyeket; és azután a tőke fejezetéből hozza az ugynevezett sallangvesszőket vagy mellékhajtásokat.

A csapból hozott hajtások ha a rügyek kellőképen bevoltak érve: rendsen termést hoznak; legtöbb esetben termést hoznak a tőkéről elértörött sallangvesszők azaz mellékhajtások. A mellékhajtáson levő fürtök kisebbek mint a csapon elértörött rügyekből eredt hajtások fürtjei.

Igy azután a tőke rendesen tele van szőlővel.

Junius elején azután midőn a főhajtások részint zöldojtáshoz szedett rekenő szedés végett, részint mivel a hajtás nagyra nőtt visszacsipetnek: ekkor de már előbb is a honaljajtások erősen fejlődnek ugyannyira, hogy a tőke: hajtásokkal tömött bukoralakot nyer.

Midőn azután a kötést eszközlik, tekintet nélkül a dus bukoralakra: több helyen egyszerűen felköltik; s bekötik a leveleket, bekötik a fürtöket.

Ennek káros következménye először az, hogy a szőlőfürtök nem érnek be teljesen; azért látjuk azután, hogy a piros chasseles szőlőfürt egyik oldala piros, míg a másik zöld, szóval tarka.

Ez azért van, mivel a lombok közé a levegő nem jut be. A levegő nem érintkezvén a fürtökkel: nem érik be. Nem érnek be a szőlők rügyei, s így a reá következő évben azután nem hoznak termést.

A tőke ereje a sok hajtások táplálásával nagyon meglévéen erőltetve: a hajtások nem erősödhetnek meg. Gyenge hajtások rügyei a reá következő évben még gyengébb hajtásokat hoznak. Így lesz a tőke rövid söprő alakú hajtásokkal tele és vén visszaesett. Erre azután rámondják, hogy a chasseles tőkék visszaesnek, s megtoldják azon meg nem állható kijelentéssel, hogy a chasseles fajok tulajdonsága ez; és azután elítélik.

Ezek után következik a konzekvencia; mely megmutatja azt hogy mily eljárásal lehet ezen körülménytől megszabadulni.

De hát mondjuk el a chasseles tőkék helyes kezelését, mely mellett a tőke állandó erőben és állandó jó termésben fentartható.

A metszésről sokszor szoltunk. S így a könnyebb érthetés végett annyit említünk fel, hogy a tőkén ellenkező oldalon két csap 2—3 szemre metszetetik, és szintén két ellenkező oldalon a sima vessző 1—2 rügyre vágatotik.

Az így metszett tőkéből először is elétörött a csapokon és a sima vesszőn meghagyott rügy. Ezt követik a fejeletből elétörött mellékajtások.

A kifejlődött hajtásokat nihelyt lehet azonnal a karokhoz kötjük, és a hajtások hegyeit nem eszjük vissza. A hajtások fejlődése után következik a második kötés, úgy június hó közepe felé.

A második kötésnél ha a tőke már lombos; ekkor az egész tőkét feloldjuk, az első köteleket eltávolítjuk és hozzáfogunk a tisztításhoz.

A tisztítás alkalmával a honaljhajtásokat mind kivágjuk. Értelmem meg jól; *kivágjuk*, — nem pedig kitörjük. Mivel a kitörés a vessző szívósságánál fogva rendszeren nem eszközölhető. Ha kézzel törjük ki, sokszor a hajtást is megsértjük.

Tehát a honalj hajtásokat késsel mind eltávolítjuk. Eltávolítjuk a hajtásokon levő összes kocsosokat is.

A szőlőfürtök ekkor már a kocsosok által sok esetben össze vannak fonva: Azokat egészen felszabadítjuk. A szőlőfürt felerészében bogyókkal bir, míg a felerészén kocsos van; ezt is eltávolítjuk.

Most megnézzük a salang vagyis mellékajtásokat. Amely mellékajtáson szőlőfürt nincs, és a jövő évben nem szükséges: azt a tőkéről eltávolítják. S így azután a tőke, a honalj valamint a felesleges mellékajtásoktól és az összes kocsosoktól (kapaszkodóktól) meg van szabadítva. Következik a karóhoz való felkötés.

Ha a tőn így megtisztítva nagy termés van: akkor a gattyás kötést kell eszközölni.

A gattyás-kötés abból áll, hogy a szőlő hajtások alul körben ki vannak hajlítva, s így a hajtások távol állanak egymástól, a fürtök egészen szabadon állanak.

Az így szabadon álló fürt a lég és nap által minden oldalról eléggé érintetik, az így szabadon álló fürt a bogyók súlya alatt szépen szabadon lehajlik: és szabályosan gyönyörűen fejlődik.

A gattyás-kötést úgy eszközöljük, hogy a hosszabb hajtásokat egész felől összefogjuk balkezünkkel és a letoljuk. Ezen letolás által a hajtások alul hordóalakú kört nyernek. Midőn így néznek ki: erősen megkötjük.

Ha a mellékajtások rövidek úgy, hogy azok nem ernek fel a felső kötéshez: azok a főajtásokhoz kötendők.

Igy azután van egy mellék és honaljhajtásaitól megtisztított körben kikötött tőkénk.

Ezen munka kivitelénél figyelni kell arra, hogy a főajtások hegyei ne töressenek le egész addig, míg az kerülhető. Kerülhető pedig addig: *míg a karó magassága megengedi.*

Ha azután a hajtások a karó magasságán túl vannak, és tartani lehet attól, hogy a szél benne kárt tesz: letörendők. Mert ha előbb töretnék vissza, akkor a honaljak ismét elétörnek: s beáll az előbbi állapot.

Ha azután a honaljak később ismét elétörnek: azok mindannyiszor eltávolítandók.

Igy nyerünk egy, felesleges hajtásaitól kitisztított, szép kinézésű tőkét, melynek hajtásai megerősödnek, termése szépen fejlődött lesz.

És ami fő a chasseles tőke így kezelve: *soha vissza nem esik*, állandóan nagy termést ad.

Akinek vannak chasseles tőkái, járjon velük így el. Ha eddig meg nem tisztította, ezután tisztítassa meg.

Apróságok.

Az ültetés szemezése. Az ültetés szemezése nagy befolyással van az ültetés sikerére. Pedig megverte azt a gazdát az Ur mind a két kezével: *akinek ültetése az első évben nagyon hézagos.* Évek kellene ahhoz, hogy az hiánytalanul betelepíthető legyen. Akkor sem lesz egyenletes; az idősebb tőke erősebb lombozata elnyomja a fiatalabb tőkét.

Az ojtványt mint sokszor mondtam, ültetés alkalmával nem célszerű azonnal megszemezni. A szemezés alatt a metszést értjük. Különösen nem szabad a kései ültetésnél.

Már pedig azt tudjuk, hogy csak a kései ültetés ad teljes sikert.

Az ültetések egynémelyike aratási idő körül hajt ki, különösen azok, melynek szeme bármi okból elhullott vagy elromlott.

Az ültetés alkalmával két szemre metszett ojtvány a nagy melegtől felül kiszárad, és így a siker elmarad. Legtöbb esetben az alany vessző hajt ki, de legtöbb esetben ez is elvesz.

Az idej nagy melegség újból figyelmeztet bennünket, hogy az elültetett vesszőt akkor metszük meg, mikor a meghagyott felső rügyek kihajtottak június hó vége felé.

* * *

A Jaquez mint alany. Az első időben, midőn az új szőlő kultúra csirájában volt: direkt termő vesszők termelése vette kezdetét. Ezeknek több faja volt.

Az összes fajok közül három tartott eddig ki: az othello, a jaquez és a herbemont.

Az othello, mint igazi kincs, még mindig értékes; míg a herbemont és jaquez kezd a divatból kijutni.

Legtöbb helyen a jaquezt benemesítik és állandó helyére döntik el.

Sokáig vitatott kérdés volt az, ellenáll-e a jaquez és herbemont vessző?

Az eddigi tapasztalatok azt igazolták, hogy mind a kettő neki alkalmas talajban eddig eléggé jól diszlett.

De hát az ojtvány nagy termése mellett az ő termésük, bizony-bizony eltörpülnek. Boraik is a megjavult izlés után kifogásolni valót talál; s így kezd e két faj lassan-lassan eltünedezni.

Mondom sokan úgy járnak el, hogy zölden vagy fásan benemesítik és azután eldöntik.

De hát őszintén szólva, nem helyesen járnak el; mivel az eddigi tapasztalatok azt igazolták, hogy a jaquezon eszközölt nemesítés gyengén terem.

Azért tehát azt tanácsoljuk, aki jaquez szőlőjébe beleunt; *egyszerűen vágassa ki, forditassa meg és ültesse be kész ojtvánnyal.*

Igy 3—4 év múlva pompás termő szőlője lesz, egyébként örökös bosszuságát találja a benemesített jaquezban.

* * *

A rupezstris montikula. A rupezstris montikula használata és tulajdonsága mindinkább kezd kibontakozni a sötétségből.

Lassan-lassan megösmertetnek tulajdonai, és vele a szőlész megbarátkozik; és mint kisegítő alanyt igénybe veszi ott, ahol a ripária mint alany alkalmatlannak mutatkozik.

Eleinte azért kelt ellene az ellenszenv, mivel azt hitték, hogy bokor alakuan nő, és így fejlődéshez nem volt remény.

Az ok onnét eredt, mivel a rupezstrisz a neki meg nem felelő talajba ültettetett.

Mióta azonban a szőlészek őt alkalmas helyre ültették: a nézetek őt illetőleg megváltoztak.

Köves hegy oldalon ha jól kezeljük: a legszebb fejlődést mutat. A meszes sík talajon is fejlődik, de már itt nem éri el a fejlődést. Fekete kötött talajban visszaesik.

Bámulatos faj ez a rupezstris. Most ebben a roppant melegben és szárazságban, mikor a köves hegyoldalon a ripária kezd gyengülni: ez délczegen tartja magát.

Csodálatos valami, honnét veszi abból az átmelegedett, mondhatni kiszikkadt kavicsból azt a temérdek nedvességet, mely a levelekben van és mely a hajtásokat eltölti?

Hogy a nép nyelvén szóljak, olyan a levele: mintha zsirral kenték volna.

Eme kiismert tulajdonsága őt az ilyen talajokon felette értékessé teszi.

És ősszel mikor a ripária levelét megcsipi a dér, és kezd lehulni: a rupestris meg mindig oly üde, mintha májusi időt élvezne.

Eme tulajdonságánál fogva későn érő fajokra, és olyanokra, melyek későn szüreteltetnek, nagy kincs.

A rupestris mint sima vessző kitűnően ered. Mint fás-ajtvány azonban sok kíváncsi valót hagy. De a zöldajtást páratlan nagy sikerrel fogadja. S még akkor is lehet nemesíteni, mikor már a ripárián eszközlendő nemesítéssel felhagytak.

Csakhogy a zöldajtásra elő kell készíteni.

A rupestrisnek az a tulajdonsága, hogy a honalj hajtásokat felette gyorsan, és majdnem a tő hajtással egyenlően neveli. Elért tehát a honalj hajtásoktól többször meg kell szabadítani; s így a fő hajtás pompásan fejlődik.

De még azt is el kell mondani a rupestrisről, hogy felette buján hajt. Azért az eldönött zöldajtásnál az alany leg-többször még pedig nagy számmal tör elő.

Azért ennek tisztogatására nagy gondot kell fordítani; különben a nemes rész fejlődését hátráltatja.

Künn a szőlőben.

Mire e sorok az olvasó kezébe kerülnek, már a második kapálást és a második kötözést is bevégeztük; s így egy pár hétig szünetel a szőlőben a nagyobb munka.

De van azért tenni való. Nézzünk csak egy kicsit körül.

Aki magasan fásan ojtott, aki helyben ékojtást eszközölt, aki kézből fásan nemesített; aki zöldajtást készített: annak igen is sok dolga van.

A magas fás ojtásnak gyengés gyökerei eltávolítandók; mert ha ezzel késünk; akkor a nemes gyökerekről fog táplálkozni és a forradás nem lesz tökéletes.

Nemcsak meg kell tisztítani a magas fásajtásokat a nemes gyökerektől, de kis karócskákkal el kell látni, nehogy a gyenge forradást a vihar lecsavarja.

Az ékojtásokat szintén meg kell a nemes gyökerektől tisztítani mert különben a szél azt is letöri.

Az eliskolázott fásajtásnak eddig már meg kellett mutatni, mivel

fizet fáradságunkért. Azt is ki kell bontani, és a nemes gyökerektől megtisztítani, és a vadhajtásokat eltávolítani.

Az elősorolt három rendbeli nemősítéseknél, ha a nemes gyökek eltávolítását eszközöltük, arra különös gondot fordítsunk, hogy azokat bár gyengébben, de földdel betakarjuk; különben a nap hevéhez nem szokott fehér hajtásokat a kanikulai meleg megégeti.

A zöldajtások tisztogatására nagy gond fordítandó. S ha a tőkén 2—3 zöldajtvány legalább van, legyen ez a tő lombozata bár minő jó ripária, legyen rajta bár mennyi erős hajtás: azt kiméletlenül el kell távolítani.

Mert amint egy rókáról csak egy bőrt lehet lehuzni, így van a szőlőtő is: vagy teljes jó beérett megerősödött ajtvány, vagy vessző legyen.

Maholnap arra is gondot kell fordítani, hogy a zöldajtványok kikötözve legyenek és rajtuk a pamut megtágitassék. Nehogy a vihar összetörje, vagy a pamut bevágja.

Különös gond fordítandó arra is, hogy az új ültetések többször és jól megkapáltassanak; mert ez fejlődésükre rendkívül befolyással van.

Arra is gondja legyen a gazdának, hogy a kanikulai nagy forróságokban a mánkás a szőlőkben ne alkalmatlankodjék. Kötni, kapálni ilyenkor nem szabad. Inkább egy kis füvet törjünk meg, ha már muszáj, mintsem a szőlő hamuját leverjük, belőle egrest csináljunk.

A döntésekről.

A szőlőtelepítés egyik módozata a döntés.

Ez a módozata s telepítésnek mindinkább nagyobb mérvet ölt; pedig a figyelmes gazda már rá jött eddig is arra a következtetésre, hogy a döntés felette szépen diszlik ugyan az első második évben, de később úgy a fejlődésében, mint a terméshozamban sok kívánni valót tüntet fel.

Tény az, hogy az eldöntött zöldajtvány a döntést követő évben felette dusan fejlődik; de azután az is tény, hogy a reá következő években gyenge fejlődést mutat, és nem ad kielégítő termést.

Ez már bebizonyított tény.

Keressük tehát okát annak, miből származik eme körülmény?

Eleinte egyesek azt hitték, miszerint ez a hibás döntés következménye.

Tökéletesen igaz, mivel a munkások a döntés alkalmával sok hibát követnek el. Sok vesszőt eltörnek; sokat olyan csekélyen döntenek el, hogy az alany meghajlitott vesszőjei majdnem a felszínhez jutnak. Így azután silányan, satnyán fejlődnek.

Megtörténik az is, hogy az ajtvány eltörése folytán alig maradt valami az alanyból, ily eljárás mellett azután nincs mit csodálkozni: ha a döntések vissza esnek.

De nemcsak az így rosszul és hibásan elhelyezett döntvények-

nél következik be a visszaesés, de általában; tehát az okokat nemcsak a hibás elbánásban, de magában a döntési eljárás módzatában kell keresni.

Akinek pusztán döntött szőlőjei vannak, azok nem igen fogják azt a nagy különbséget megtalálni, ami egy sima vagy gyökeres ojtvány ültetése és a döntés között van.

De akinek mindkét módozattal telepített szőlője van, s véletlenül egy más mellett van, ahol a talaj egyenlő, az elbánás, a kezelés is egyenlő: az fogja a különbséget erősen tapasztalni.

Például nekem van egy mézes fehér sima zöldojtvánnyal telepített szőlőtáblám, és van mellette közvetlenül egy tábla mézes fehér ojtvány szőlőm, mely zölden nemesített és helyben eldöntetett.

Mind a kettő egyenlően 6 éves. És ha most megtekintjük, a sima zöldojtványszőlőben egy magyar holdra lehet számítani 45—50 mm. szőlőt, a döntöttön alig ha lesz 25—30 m. mázsa.

Igy volt ez kezdettől fogva. A döntés zohasem érte el a simán ültetett zöldojtványt sem fejlődésében, sem pedig a termés hozamban.

Ezen körülmény arra az elhatározásra birt, hogy szőlőt többé zöldojtvánnyal készített döntéssel nem telepitek.

Most már nézzük meg a különbséget okát.

Több év alatt azt tapasztaltam, hogy a zöldojtvánnyal nemesített döntések alanyai nem igen hajtanak gyökeret, hanem a melyen lebujtatott anyatóke gyökereiről élnek.

Mivel pedig ezek gyökerei mélyen vannak a földben: sem a nap melege nem érinti őket oly közelről, sem pedig a lég nem jut így hozzájárul. S így a két jó éltető faktor jótékonyágában kevésbé részesülnek.

Különösen akkor van nagy visszaesés, ha egy anyatóról több tő döntetett el; s így több tőkét kell táplálnia.

Ezen egészen új tantétel sokak előtt különösnek fog látszani. De hát így van; s ha vele behatóbban foglalkoznak: állításom valóságáról megfogognak győződni, melynek eredménye az lesz, hogy a zöldojtványok nagyban döntésével illetőleg azzal, hogy azon célból ültetnek alanyvesszőt, miszerint azt zölden benemesítsék és eldöntsék: felhagynak, és ezen módozatot csakis a hiányzó tőkék pótlására használják.

Van azonban egy másik módozata a döntésnek, mely egészen beválik, s ez a fásajtványok eldöntése.

Ha a fás szálvessző benemesítették, és mint nevezni szoktuk magas-fásajtás eszközöltetik, az így eszközött, s gyéren a föld alá lehuzott vessző a nap melege által éltetettvén, csakhamar gyökeret ver.

Ha azután ősszel az ilyen ojtványt föl vesszük és eldöntjük: kész gyökerekkel dusan ellátott alanyvesszőket juttatunk a földre, mely azután a kész gyökérzetten pompásan táplálkozik és fejlődik.

Az ilyen döntés állandó tőkét ad, készítése ajánlatos.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Mi különbség van a gyökeres és sima ojtványok ültetésénél az eredményben.

F. F.-né.

Felelet. A gyökeres fásojtvány a harmadik évben már több termést hoz, mint a sima ojtvány. De ez annyira elenyésző különbség, hogy én azért a drágább gyökeres fásojtáshoz nem folyamodom.

Kérdés. Mikor kell a karókat az ültetés mellé beverni?

K. G.

Felelet. Némelyek már az ültetés alkalmával egyidejűleg beverik a karókat, pedig hát a karóra csak is akkor van szükség: ha a hajtásokat; hozzá kell kötni. Én rendszeresen augusztus elején veretem a karókat az ültetés mellé. Előbb miért vesztegeljen a földbe és miért emészsze a föld addig is, míg mit sem használ?

Kérdés. Előnyösebb-e a gumi szalag a zöldojtásnál, mint a pamut a kötésre?

Cs. I.

Felelet. Aki Czeiner-féle zöldojtást készít: annak nincs szüksége a gummi szalagra. Aki párosít, avagy a Lácza-féle zöldojtást eszközli: az gumit használjon. Mert hát ezeket pamuttal kötni lehet ugyan, de azután a siker elmarad.

Lapunk mai száma közbe jött elháríthatlan akadályok miatt késett. Szives elnézést kérünk. Szerk.

HIRDETMÉNY.

Gyöngyösön Blatniczky Imre késesnél, minden a szőlészet és —kertészet és körébe vágó műszerek, eszközök, különösen ojtó kések metsző ollók stb. nagy választékban **jutányosan** beszerezhetők.

Ismételárusítók kerestetnek.

Megkeresések

Blatniczky Imre műkéseshez

Gyöngyösre intézendők.

Nyomatott Kovács és Társa könyvnyomdájában Gyöngyösön.